

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 20C/22/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123202050
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Bujňák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:8123202050.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov, sudcom JUDr. Marekom Bujňákom, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D., právne zastúpeného JUDr. Michalom Feciľákom, advokátom, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 37 941 623 proti žalovaným 1/ E. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXXX/X, XXX XX D. 2/ G. E., H. I. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXXX/X, XXX XX D., 3/ K. L., nar. XX.XX.XXXX, M. XX/XX, N., O. F. XXX XX N., N., všetci právne zastúpení: JUDr. Jozefom Tarabčákom, advokátom so sídlom Hlavná 13, 080 01 Prešov, IČO: 35 514 477, o určenie neúčinnosti, resp. neplatnosti kúpnej zmluvy, takto

rozhodol:

I. Žalobu zamieťa.

II. Žalobca je povinný nahradiť žalovaným trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou domáhal určenia, že kúpna zmluva č. 2/19/S z 19.11.2019, ktorej vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom, dňa 28.02.2020, uzavretá medzi predávajúcim: K. L., nar. XX.XX.XXXX, rod. P., trvale bytom Q. XX, E. R., J. H., N. a kupujúcimi: E. E., H. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXXX/X, XXX XX D. a G. E., H. I. J., trvale bytom F. XXXXX/X, XXX XX D., na základe ktorej predávajúci previedol na kupujúcich vlastnícke právo k stavbe kravína súpisné číslo XXXXX, na parc. Q. S. XXXX/X, Q. S. XXXX/X G. Q. S. XXXX/X, v kat. úz. E., zapísanej na LV č. XXXX, je voči žalobcovi právne neúčinná. Eventuálne sa domáhal určenia, že kúpna zmluva č. 2/19/S z 19.11.2019, ktorej vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Prešov, katastrálnym odborom, dňa 28.02.2020, uzavretá medzi predávajúcim: K. L., nar. XX.XX.XXXX, rod. P., trvale bytom Q. XX, E. R., J. H., N. a kupujúcimi: E. E., H. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXXX/X, XXX XX D. a G. E., H. I. J., trvale bytom F. XXXXX/X, XXX XX D., na základe ktorej predávajúci previedol na kupujúcich vlastnícke právo k stavbe kravína súpisné číslo XXXXX, K. D.. Q. S. XXXX/X, Q. S. XXXX/X G. Q. S. XXXX/X, v kat. úz. E., zapísanej na LV č. XXXX, je absolútne neplatná.

2. Žalobu odôvodnil tým, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností, o. i. aj parc. T. S. XXX - orná pôda o výmere 2149 m², nachádzajúcej sa v kat. úz. E., zapísanej na LV č. XXXX. Keďže na tejto parcele sa nachádzajú rôzne stavby, ktoré sú vo vlastníctve iných subjektov, bola táto parcela zameraná, a to geometrickým plánom č. 250/2017 z 30.03.2017, vyhotoveným I. U. L., overeným Okresným úradom Prešov, katastrálny odbor, dňa 19.04.2017 pod č. G1-540/17, ktorým boli z pôvodnej parcely T. S. XXX, vytvorené o. i. aj tieto novovytvorené parcely V. S. XXXX/XX – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 84 m², V. S. XXXX/X – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 233 m². Žalobca je účastníkom súdneho konania na strane žalobcu proti žalovanej v 2. rade: K. L., H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX/XX, N.,

Ukrajina, vedenom na Okresnom súde Prešov (ďalej aj „OS PO“) pod sp. zn. 16 C 47/2017 (ďalej aj „16 C 47/2017“) v právnej veci o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetných pozemkov vo vlastníctve žalobcu, a to žalovanou v 2. rade jednak tým, že na novovytvorenej parc. V. S. XXXX/X sa v celosti nachádzala stavba kravína so súpisným číslom 11614, kat. úz. E., zapísaná na LV č. XXXX (ďalej aj „stavba kravína“) a zároveň žalovaná užívala parc. V. S. XXXX/XX na prístup k stavbe a zároveň aj ako parkovaciú a skladovaciú plochu. Stavbu kravína žalovaná v 2. rade nadobudla na základ kúpnej zmluvy, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 22.02.2018 pod č. V 6151/2017. Novovytvorená parc. V. S. XXXX/X je súčasťou parc. V. S. XXXX/X, ktorá nie je zapísaná na LV. V konaní 16 C 47/2017 o vydanie bezdôvodného obohatenia, OS PO rozsudkom č. k. 16 C 47/2017-303 z 28.09.2021 žalobcovi vyhovel. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „KS PO“) rozsudkom č. k. 6 Co 16/2022-370 z 13.10.2022 potvrdil rozsudok OS PO v časti istiny. V časti úroku z omeškania KS PO vec vrátil OS PO na nové prejednanie. Nakoľko žalovaná svoj záväzok voči žalobcovi titl. rozsudku OS PO sp. zn. 16 C 47/2017-303 z 28.09.2021 v časti istiny dobrovoľne neuhradila, dňa 06.02.2023 podal žalobca voči žalovanej v 2. rade návrh na vykonanie exekúcie. Exekučné konanie je na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej aj „OS BB“) vedené pod sp. zn. 65 Ek 304/2023. Žalovaná v 2. rade: K. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XX, E. R., J. H., Ukrajina nadobudla stavbu kravína na základe kúpnej zmluvy, uzavretej medzi spoločnosťou M. I. E., O. XXXXX/XX, XXX XX Prešov ako predávajúcim a K. L., H. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XX, E. R., J. H., Ukrajina, ako kupujúcim. Vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Prešov, katastrálny odbor, pod č. V 6151/2017 dňa 22.02.2018. Niekedy začiatkom februára 2020 žalobca zistil, že žalovaná v 2. rade v konaní 16 C 47/2017 K. L., H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX/XX, N., N., počas tohto konania stavbu kravína v jej vlastníctve previedla na základe kúpnej zmluvy č. 2/19/S z 19.11.2019 do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných (ďalej aj „KZ z 19.11.2019“). Vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Prešov, katastrálny odbor, pod č. V 982/2020 dňa 28.02.2020. Žalobca má za to, že prevod vlastníckeho práva je voči žalovaným právne neúčinný, nakoľko prevod stavby kravína na žalovaných pokladá žalobca za účelový so zámerom zmarenia uspokojenia jeho pohľadávky voči žalovanej v 2. rade titl. rozsudku v konaní 16 C 47/2017. Zároveň je podľa žalobcu tento právny úkon - prevod predmetnej nehnuteľnosti na základe cit. kúpnej zmluvy z 19.11.2019 absolútne neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže podľa žalobcu k vyplateniu kúpnej ceny vo výške 30.000,- eur žalovanými nikdy nedošlo. Poukázal na § 4 zákona č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti. Právnym úkonom - prevodom nehnuteľností na základe KZ z 19.11.2019, ktorým K. L., H. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX/XX, N., N., previedla stavbu kravína na žalovaných, došlo k zmenšeniu jej majetku, čím zo strany K. L. došlo k ukráteniu žalobcu a žalobca, ktorý je oprávneným v exekučnom konaní vedenom na OS BB pod sp. zn. 65 Ek 304/2023 nebude môcť uspokojiť svoju pohľadávku voči povinnej v tomto exekučnom konaní. Žalobca nemá vedomosť o majetkových pomeroch povinnej K. L. a dôvodne sa obáva, že exekučné konanie nebude voči K. L. úspešné a nedôjde k uspokojeniu jeho pohľadávky. Žalobca je presvedčený, že momentálne je predmetné konanie jediné konanie, pomocou ktorého je v budúcnosti možné zabezpečiť uspokojenie jeho pohľadávky. Stavba kravína, ktorú mala K. L. vo vlastníctve, môže podľa žalobcu slúžiť v predmetnom exekučnom konaní na uspokojenie jeho pohľadávky, nakoľko K. L. doposiaľ nespĺnila svoj záväzok voči žalobcovi a žalobca sa dôvodne obáva, že domôcť sa plnenia zo strany K. L. v exekučnom konaní bude o to náročnejšie, nakoľko K. L. je pôvodcom z N., v ktorej momentálne pretrváva vojnový stav.

3. Žalovaní s podanou žalobou nesúhlasili. Vo vyjadrení k žalobe uviedli, že v prípade petitu o neplatnosť zmluvy je potrebné žalobu zamietnuť jednak z dôvodu, že zmluva môže byť neúčinná iba vtedy, ak je platná. Ak by bola zmluva neplatná, nemôže byť zároveň aj neúčinná. O neplatnosti zmluvy súd nemôže rozhodovať pre nedostatok pasívne legitimovaných účastníkov. V tomto konaní totiž ako žalovaná nie je predávajúca K. L.. Ďalej uviedli, že žalobca ničím nepreukázal, ale ani netvrdí, z čoho usudzuje, že k zaplateniu nedošlo. Samotný rozpor s §4 zák. 394/2012 Z.z. nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, pretože v rozpore s týmto ust. je iba spôsob platenia kúpnej ceny. Spôsob platenia však nie je podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy podľa §588 O.z. Podľa §5 cit. zák. nie je dotknutá platnosť právnych úkonov, na základe ktorých sa vykonala platba v hotovosti. Cit. zákon umožňuje podľa §4 ods. 2 platiť v hotovosti do 15.000,- eur fyzickým osobám nepodnikateľom. Kupujúcimi boli obidvaja žalovaní, preto ak uhradili v hotovosti 30.000,- eur, zákonný limit neprekročili. Ďalej uviedli, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy došlo 19.11.2019 podľa žaloby, pričom žalobca nadobudol pohľadávku až právoplatnosťou rozsudku 22.9.2022, pričom K. L. vstúpila do konania ako žalovaná v 2. rade až na základe návrhu žalobcu z 8.11.2019 uznesením OS Prešov z 10.12.2019, teda po tom, čo predávajúca odpredala nehnuteľnosť žalovaným zmluvou z 19.11.2019, V 982/2020 z 28.2.2020. Aj z toho dôvodu nemohol byť žalobca

ukrátený. Zároveň vzniesli námietku premlčania. Ďalej uviedli, že úmysel ukrátiť a vedomosť druhej strany o tomto úmysle musí preukázať žalobca, na čo v žalobe nepredložil žiadny dôkaz. Žalovaní nemali vedomosť a ani nemohli mať vedomosť o úmysle ukrátiť, ak taký úmysel neexistoval. Tvrdenie, že zmluva je fingovaná z dôvodu, že 30.000,- eur nebolo možné previesť cez hranice, popreli. Žalovaní nemali dôvod preverovať, čo predávajúca s kúpnu cenou urobí, resp. či ju prevezie cez hranicu. Toto tvrdenie žalobcu nie je ničím potvrdené.

4. Žalobca v replike uviedol, že podstatou eventuálneho petitu je návrh na prisúdenie jedného nároku (napr. vydanie veci), a ak by toto vydanie nebolo možné (napr. preto, že vec sa zničila, stratila), návrh na relutárnu (peňažnú) náhradu (prisúdenie sumy peňazí, obvykle vo výške náhrady škody). Ak súd rozhoduje podľa druhého subsidiárneho petitu, prvý petit zamietne. Naopak, ak súd rozhodne podľa prvého (primárneho) petitu, o druhom petite už nerozhoduje (pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 113/2010). Žalobca sa teda eventuálnym petitom nedomáha zároveň určenia neplatnosti aj neúčinnosti, ale alternatívneho posúdenia, či je napádaný právny úkon voči žalobcovi neúčinný, resp. či sa vôbec jedná a platný právny úkon. K námietke nedostatku na strane pasívne legitimovaných strán sporu navrhol vstup ďalšieho subjektu na strane žalovaných, ako žalovaného v 3. rade, a to: K. L., nar. XX.XX.XXXX. Ďalej uviedli, že gramatickým výkladom ustanovenia § 4 zákona č. 394/2012 Z. z. možno vec uzavrieť logickým záverom, že maximálny limit 15 000,- eur sa vzťahuje na akúkoľvek platbu v hotovosti, nie platbu v hotovosti uskutočnenú jednou fyzickou osobou. Ani dôvodová správa k predmetnému ustanoveniu sa nezmieňuje o tom, že ide o maximálny limit pre jedinú fyzickú osobu – avšak možno sa z nej dočítať, že táto hranica sa vzťahuje na platby medzi fyzickými osobami – nepodnikateľmi. V tomto prípade ide o tzv. negatívne dôkazné bremeno, čo znamená, že nie žalobca má dokazovať, že k zaplateniu nedošlo, ale žalovaní majú preukázať, že kúpna cena bola naozaj zaplatená. 12. Z ustanovenia § 4 citovaného zákona č. 394/2012 Z. z. je teda zrejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo limitovať transakcie nad 15.000,- eur ak, že tieto nemajú byť vykonávané v hotovosti. Vo svetle uvedeného je konanie žalovaných, pokiaľ nie priamo rozporné so zákonom o obmedzení platieb v hotovosti, minimálne konaním in fraudem legis. Ďalej uviedol, že pohľadávka žalobcu voči p. L. je u súdnej exekútorky JUDr. Dlhopolcovej vymáhaná v konaní vedenom pod sp. zn. 404 EX 262/23, pričom z priebežného oznámenia o stave exekúcie je zrejmé, že povinná – p. L., nedisponuje žiadnym majetkom, z ktorého by pohľadávka žalobcu mohla byť uspokojená. Ak by aj pripustil možnosť, že kúpna cena mohla byť uhradená (čo kategoricky popiera, nakoľko nič také v konaní preukázané nebolo), je nesporným faktom, že je nesporne jednoduchšie vyhnúť sa zexekvovaniu hotovostných peňazí ako vyhnúť sa zexekvovaniu predajom nehnuteľnosti v exekučnom konaní. Pokiaľ žalovaní uskutočnili prevod s týmto faktom na pamäti, je úmysel ukrátiť veriteľa celkom zjavný a vyplývajúci zo skutkových okolností prípadu – t.j., že p. L. z prezieravosti ešte pred právoplatným skončením súdneho konania sp. zn. 16 C 47/2017 previedla jediný zexekvovateľný majetok, ktorý mala na území Slovenskej republiky za „protihodnotu“, ktorú nikdy nedostala, resp. ju v súčasnosti nemá. K povoleniu vkladu vlastníctva došlo až 28.02.2020, teda až po vstupe p. L. do konania, v ktorom bol vydaný exekučný titul (vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16 C 47/2017). Uvedené znamená, že pokiaľ by sa chceli riadiť dátumom uzatvorenia kúpnej zmluvy (a nie dátumom povolenia vkladu), sú tu dva logické problémy a to, že vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nikdy ani nemusel byť realizovaný, resp. povolený a zmluva by teda nenadobudla žiadne právne účinky; a po druhé, ak by sa riadili dátumom uzatvorenia zmluvy, bolo by možné účelne odkladať podanie návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností práve z dôvodu vyčkávania na to, či bude p. L. pribratá do konania v ktorom bol vydaný exekučný titul. Rovnakú argumentáciu ako v predchádzajúcej časti tohto vyjadrenia možno aplikovať aj na argument žalovaných vo vzťahu k premlčaniu. Premlčacia lehota začína plynúť odo dňa nadobudnutia účinkov právneho úkonu – t.j. od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností (nie „urobenia“ právneho úkonu v zmysle uzatvorenia zmluvy). A to práve z dôvodu, že v opačnom prípade (začiatku plynutia lehoty už uzatvorením zmluvy) by bolo možné účelne odkladať až zmarit odporovateľnosť takéhoto právneho úkonu podaním návrhu na vklad vlastníckeho práva až po uplynutí premlčacej doby podľa § 42a (2) OZ.

5. Žalovaní v duplike zotrvali na tom, že v predmetnej žalobe uplatňuje žalobca dva nároky a to neplatnosť a tiež neúčinnosť. Eventuálnym petitom sa uplatňuje nárok, vyplývajúci z tých istých skutkových tvrdení a z toho istého skutkového stavu, pričom druhý nárok je uplatňovaný pre prípad, že by prvý nárok nebolo možné vykonať. Nárok na neplatnosť zmluvy je však nárokom, vyplývajúcim z iného skutkového základu ako nárok na neúčinnosť zmluvy. Nárok na neplatnosť je založený na rozpore zmluvy so zákonom, avšak nárok na neúčinnosť zmluvy je založený práve na platnosti zmluvy a predpoklade úmyslu ukrátenia veriteľa. Konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy je konaním podľa § 137,

písm. d) CSP o určení právnej skutočnosti. Zmluva a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami v zmysle §2 ods. 1 O.z. Úprava CSP pripúšťa, na rozdiel od O.s.p., žalobu o určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu, hmotného práva. Zo žiadneho ust. osobitného predpisu nevyplýva, že by žalobca mohol podať žalobu o určenie neplatnosti zmluvy. Žalobca by mohol podať iba žalobu podľa §137, písm. c) CSP, t.j. o určení, či tu právo je alebo nie je, ak by mal na tom naliehavý právny záujem. Žalobca v žalobe, ani vo vyjadrení z 27.2.2023 a 13.8.2023 netvrdil, že má naliehavý právny záujem, ani ho nijak nešpecifikoval. Žalobca nemôže podať žalobu o určenie neplatnosti zmluvy, ani mať na určení neplatnosti žiadny naliehavý právny záujem. Ďalej uviedli, že to, či kúpna cena bola zaplatená pri podpise zmluvy, vyplýva z bodu II/2 zmluvy. Účastníci zmluvy potvrdili zaplatenie podpisom zmluvy, v ktorej prehlásili, že k zaplateniu došlo. Žiadny právny predpis nepredpisuje nejaký osobitný spôsob dokladovania úhrady. Aj keby nebola kúpna cena zaplatená, ani to by nespôsobovalo neplatnosť kúpnej zmluvy, iba by zakladalo pohľadávku pre predávajúceho voči kupujúcim. Účastníkmi zmluvy boli na strane kupujúcich dvaja kupujúci, ktorí úhradou kúpnej ceny neprekročili limit podľa zák. 394/2012 Z.z. Aj keby limit prekročili, táto okolnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy v zmysle §5 zák. 394/2012 Z.z.. Žalovaní nemali vedomosť o tom, že by predávajúca mala nejaké záväzky voči žalobcovi a už vôbec nemali vedomosť o jej prípadnom úmysle prevodom nehnuteľnosti ukrátiť žalobcu. Ak by aj taký úmysel existoval, nemohli o ňom vedieť. Skutočnosť, že v súčasnosti je podľa súdnej exekútorky pohľadávka nevykonalá, nič nevytvára o úmysle ukrátiť a vedomosti o tomto úmysle u žalovaných. Z vyjadrenia exekútorky nie je možné ani zistiť, či dôsledne vykonala šetrenia a či jej názor zodpovedá skutočnosti. Žalobca ani v replike neuviedol, ktorú skutkovú podstatu neúčinnosti zmluvy napadá, pretože podľa §42a, OZ existujú neúčinné právne úkony podľa ods. 2 až 5. V čase prevodu vlastníctva došlo iba k zmene jednej formy na druhú už v r. 2019, pričom pohľadávka žalobcu vznikla až v r. 2022 právoplatnosťou rozsudku 16C/47/2017, pričom nárok voči nej bol uplatnený až jej vstupom do konania uznesením z 10.12.2019, pričom kúpna zmluva bola uzavretá 19.11.2019. Aj z toho dôvodu tu nemohol existovať úmysel ukrátiť veriteľa, pretože žiadny veriteľ neexistoval. Splnenie predpokladov pre vyslovenie neúčinnosti zmluvy sa musí skúmať ku dňu uzatvorenia zmluvy. V čase uskutočňovania exekúcie môže byť stav majetku prevodom diametrálne odlišný od stavu, kedy majetok prevádzal. V čase podpísania zmluvy, ani v čase podania návrhu na vklad nebolo predávajúcej známe, že by si žalobca uplatňoval nejakú pohľadávku. Aj z tohto dôvodu, keďže o žiadnej pohľadávke nevedel, nemohla mať úmysel ukrátiť žalobcu a neexistoval ani žiadny veriteľ.

6. Uznesením zo dňa 11.09.2023 súd pripustil do konania na strane žalovaného K. L., nar. XX.XX.XXXX, M. XX/XX, N., O. F. XXX XX N., Ukrajina, ako žalovanú v 3/ rade.

7. Žalovaná v 3/ k žalobe uviedla, že v prípade petitu o neplatnosť zmluvy je potrebné žalobu zamietnuť jednak z dôvodu, že zmluva môže byť neúčinná iba vtedy, ak je platná. Ak by bola zmluva neplatná, nemôže byť zároveň aj neúčinná. O neplatnosti zmluvy súd nemôže rozhodovať pretože žalovaná v 3/ rade nie je pasívne legitimovaná. Vzniesla námietku premičania, keďže žaloba voči nej bola podaná až po 3 rokoch. Ďalej uviedla, že samotný rozpor s §4 zák. 394/2012 Z.z. nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, pretože v rozpore s týmto ust. je iba spôsob platenia kúpnej ceny. Spôsob platenia však nie je podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy podľa §588 O.z. Podľa §5 cit. zák. nie je dotknutá platnosť právnych úkonov, na základe ktorých sa vykonala platba v hotovosti. Cit. zákon umožňuje podľa §4 ods. 2 platiť v hotovosti do 15.000,- eur fyzickým osobám nepodnikateľom. Kupujúcimi boli žalovaní v 1. a 2. rade, preto ak uhradili v hotovosti 30.000,- eur, zákonný limit neprekročili. To, či kúpna cena bola zaplatená pri podpise zmluvy, vyplýva z bodu II/2 zmluvy. Účastníci zmluvy potvrdili zaplatenie podpisom zmluvy, v ktorej prehlásili, že k zaplateniu došlo. Žiadny právny predpis nepredpisuje nejaký osobitný spôsob dokladovania úhrady. Aj keby nebola kúpna cena zaplatená, ani to by nespôsobovalo neplatnosť kúpnej zmluvy, iba by zakladalo pohľadávku pre predávajúceho voči kupujúcim. Účastníkmi zmluvy boli na strane kupujúcich dvaja kupujúci, ktorí úhradou kúpnej ceny neprekročili limit podľa zák. 394/2012 Z.z. Aj keby limit prekročili, táto okolnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy v zmysle §5 zák. 394/2012 Z.z.. Ďalej uviedla, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy došlo 19.11.2019, pričom žalobca nadobudol pohľadávku až právoplatnosťou rozsudku 22.9.2022. K. L. vstúpila do tohto konania ako žalovaná v 2/ rade až na základe návrhu žalobcu z 8.11.2019 uznesením OS Prešov z 10.12.2019, teda po tom, čo predávajúca odpredala nehnuteľnosť žalovaným zmluvou z 19.11.2019, V 982/2020 z 28.2.2020. Aj z toho dôvodu nemohol byť žalobca ukrátený. Úmysel ukrátiť a vedomosť druhej strany o tomto úmysle musí preukázať žalobca, na čo v žalobe nepredložil žiadny dôkaz. Žalovaní v 1/ a 2/ rade nemali vedomosť a ani nemohli mať vedomosť o úmysle ukrátiť, ak taký úmysel neexistoval u žalovanej v 3/ rade. Nakoniec uviedla, že v predmetnej žalobe uplatňuje žalobca dva nároky a to neplatnosť a tiež neúčinnosť. Eventuálnym petitom

sa uplatňuje nárok, vyplývajúci z tých istých skutkových tvrdení a z toho istého skutkového stavu, pričom druhý nárok je uplatňovaný pre prípad, že by prvý nárok nebolo možné vykonať. Nárok na neplatnosť zmluvy je však nárokom, vyplývajúcim z iného skutkového základu ako nárok na neúčinnosť zmluvy. Nárok na neplatnosť je založený na rozpore zmluvy so zákonom, avšak nárok na neúčinnosť zmluvy je založený práve na platnosti zmluvy a predpoklade úmyslu ukrátenia veriteľa. Konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy je konaním podľa §137, písm. d) CSP o určení právnej skutočnosti. Zmluva a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami v zmysle §2 ods. 1 O.z. Úprava CSP pripúšťa, na rozdiel od O.s.p. , žalobu o určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z osobitného právneho predpisu, hmotného práva. Zo žiadneho ust. osobitného predpisu nevyplýva, že by žalobca mohol podať žalobu o určenie neplatnosti zmluvy (viď uznes. NS SR, sp. zn. 1Obdo/51/2021 ako R 1/2023). Žalobca by mohol podať iba žalobu podľa §137, písm. c) CSP, t.j. o určení, či tu právo je alebo nie je, ak by mal na tom naliehavý právny záujem. Žalobca v žalobe, ani vo vyjadrení z 27.2.2023 a 13.8.2023 netvrdil, že má naliehavý právny záujem, ani ho nijak nešpecifikoval.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného v 1/ rade a listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise a zistil tento skutkový stav:

9. Žalovaná v 3/ ako predávajúca a žalovaní v 1/ a 2/ rade ako kupujúci uzatvorili dňa 19.11.2019 kúpnu zmluvu č. 2/19/S, na základe ktorej žalovaní v 1/ a 2/ rade nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva stavbu kravína za kúpnu cenu 30.000,- eur. Podľa čl. II bola kúpna cena uhradená pri podpise kúpnej zmluvy. Vklad kúpnej zmluvy do katastra 4 nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Prešov, katastrálny odbor, pod č. V 982/2020 dňa 28.02.2020.

10. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 13.10.2022, č.k. 16C/47/2017 – 303 zaviazal žalovanú v 3/ rade zaplatiť žalobcovi sumu 3.282,02 eura spolu s úrokom z omeškania. Odvolací súd rozsudok potvrdil v časti istiny. Žalobca podľa návrh na výkon exekúcie, ktorý je vedený súdnou exekútkou JUDr. Michalou Dlhopolcovou. Z oznámenia o stave exekúcie vyplýva, že žalovaná v 3/ rade nemá žiadne nehnuteľnosti, motorové vozidlo, účet v peňažnom ústave a nenachádza sa v evidencii Sociálnej poisťovne.

11. Žalovaný v 1/ rade pri svojom výsluchu uviedol, že má vedľa budovu. Mali záujem aj o túto budovu. Nemal vedomosť o tom, aby bola na žalovanú v 3/ rade vedená exekúcia. Vklad povolili. Nebola tam žiadna zábrana. Pokiaľ ide o peniaze, tak mysleli si, že tých 15 000 sa vzťahuje na každého človeka a keďže žalovaná v 3/ rade nemala účet, tak to riešili takto. Mal vedomosť o tom, že v areáli prebiehajú viaceré súdne konania o náhradu za užívanie. Vedel, že sú skončené so žalobcom nejaké konania, ale týkajú sa vedľajšej budovy. Ďalej uviedol, že žalovaná v 3/ rade mu nepovedala, aby mala nejaké exekúcie alebo, aby mala niečo zaplatiť. Priznal, že so spoločnosťou Lenad komunikoval.

12. Žalovaná v 3/ rade v konaní 7C/22/2023 písomne vypovedal, kde uviedla, že Kravín kúpila preto, lebo mala určitý zámer, k čomu nakoniec nedošlo z osobných dôvodov. Na kúpu mala vlastné peniaze aj peniaze od rodiny, príbuzných. K Lenad Invest, Adlen a k I. J. nemá žiadny vzťah. To, že stavba je na cudzích pozemkoch, nevedela, lebo nerozumie slovenskej legislatíve, a na Ukrajine takéto problémy pri kúpe nehnuteľnosti nie sú. Ďalej uviedla, že jej pomery a okolnosti sa zmenili a preto v súčasnosti pohľadávky žalobcu nemôže uhradiť. Pokiaľ ide o kúpnu cenu tak bola zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy p. E. a p. E. po 15.000,- eur. Nevyjadřila sa ako naložila s peňažnými prostriedkami. Nespomínala si, ako ju žalovaní skontaktovali a ani nevedela kedy. Pred uzavretím zmluvy ich nepoznala. V čase uzavretia zmluvy nemala vedomosť o nároku vlastníkov pozemkov a v tom čase si ani žiadne nároky na súde neuplatňovali. S právnym zástupcom nič v minulosti nepreberali.

13. Žalobca predložil rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že si svoje nároky uplatňoval voči spoločnosti JASTA Slovakia a LENAD Invest. Ďalej predložil rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že si I. B., ako podielová spoluvlastníčka susedných pozemkov, svoje nároky uplatňovala v súdnych konaniach vedených Okresným súdom Prešov voči spoločnosti JASTA Slovakia za užívanie pozemku zastavaného stavbou kravína č. 2 (9 C 7/2012), voči spoločnosti ADLEN za užívanie pozemku zastavaného južnou stavbou kravína č. 1; voči spoločnosti LENAD Invest za užívanie pozemku zastavaného južnou stavbou kravína č. 1 a časti pozemku nachádzajúcej sa na západne od budovy (28 C 51/2015) ; voči žalovanej v 3. rade za užívanie pozemku zastavaného južnou stavbou kravína č. 1 a časti pozemku nachádzajúcej sa na východ od kravína č. 2 (32 C 10/2020)

14. Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

15. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkové právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

16. Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

17. Podľa § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a a) osobou jemu blízkou (§ 116 a 117), alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a), b), c) alebo d); to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

18. Podľa § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne počítavala ako vlastnú ujmu.

19. Podľa § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

20. Podľa § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnomu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

21. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

22. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neúčinnosti, resp. neplatnosti kúpnej zmluvy. V žalobe a v replike žalobca tvrdil, že sa jedná o eventúálny petit.

23. Podstatou eventúálneho petitu je návrh na prisúdenie jedného nároku (napr. vydanie veci, ako je tomu i v danom prípade), a ak by toto vydanie nebolo možné (napr. preto, že vec sa zničila, stratila), návrh na relutárnu (peňažnú) náhradu (prisúdenie sumy peňazí, obvykle vo výške náhrady škody). Ak súd rozhoduje podľa druhého subsidiárneho petitu, prvý petit zamietne. Naopak, ak súd rozhodne podľa prvého (primárneho) petitu, o druhom petite už nerozhoduje. (citované z uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 113/2010).

24. Aj v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 347/2009 NS SR vysvetľuje, čo je to eventúálny petit. Uvádza, že o taký petit ide v prípade, ak navrhovateľ žiada zaviazat' odporcu na jeden druh plnenia a len ak objektívne nebude možné vyhovieť prvému petitu, žiada ho zaviazat' „in eventum" na iné plnenie. Podstatou eventúálneho petitu je návrh na prisúdenie (iba) jedného nároku. Ak súd dospeje k záveru o existencii okolností opodstatňujúcich petit v jeho druhej eventualite, rozhoduje podľa nej a prvý petit návrhu zamietne. Naopak, ak súd rozhodne podľa prvej eventuality petitu, o druhej už nerozhoduje. Vzájomný vzťah oboch petítov je teda daný tým, že súd sa môže zaoberať a rozhodovať o druhom (eventuálnom) petite až potom, kedy je zistená a preukázaná neodôvodnenosť alebo neopodstatnenosť plnenia v zmysle prvého petitu.

25. V danom prípade z formulácie petitu žaloby je zrejmé, že zo strany žalobcu sa nejedná o eventúálny petit, keďže ak je zmluva neplatná, nemôže byť zároveň aj neúčinná. Neúčinná môže byť iba zmluva

platná. Ak teda žalobca v prvom petite žaluje o neúčinnosť zmluvy, nemôže alternatívne žalovať neplatnosť zmluvy.

26. Súd teda posúdil žalobou uplatnené nároky ako dva samostatné nároky.

27. Pokiaľ ide o neplatnosť kúpnej zmluvy tak podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

28. Pôvodná právna úprava zakotvená v Občianskom súdnom poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, účinný do 30.6.2016) neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by *expressis verbis* upravovalo prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti. V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určenie právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. Prijatím Civilného sporového poriadku došlo k založeniu novej koncepcie určovacích žalôb v podobe ustanovení § 137 písm. c) a písm. d) Civilného sporového poriadku. Táto je založená na tom, že určovacia žaloba má smerovať k určeniu konkrétneho práva, a to k určeniu jeho existencie alebo neexistencie, ak na takomto určení je naliehavý právny záujem. Je samozrejme možné aj naďalej žalovať na určenie právnej skutočnosti, to je ale limitované prípustnosťou takejto žaloby vo väzbe na osobitný právny predpis. Ustanovenie § 137 písm. d) CSP hovorí o tom, že prípustnosť použitia žaloby o určenie právnej skutočnosti sa viaže na „vyplývanie“ takejto možnosti z osobitného predpisu. Jedinou zákonnou podmienkou jej prípustnosti je teda skutočnosť, že oprávnenie (možnosť) domáhať sa určenia právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu.

29. Oproti pôvodnej právnej úprave v OSP rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/17/2019).

30. „Dovolací súd v snahe poskytnúť dovolateľovi odpoveď na jeho námietku nesprávneho právneho posúdenia otázky prípustnosti jeho určovacej žaloby poukazuje na judikát R 1/2023 uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR, podľa ktorého žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu (podaná za účinnosti Civilného sporového poriadku) je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku. Jej prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje podať týmto predpisom špecifikovanú určovaciu žalobu. (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2022 sp. zn. 1Obdo/51/2021). Predmetom tohto sporu bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy na byt. Dovolací súd v odôvodnení tohto rozhodnutia poukázal na to, že ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu bez akýchkoľvek pochybností považovala žaloby o určenie (ne)platnosti právnych úkonov, podané po 1. júli 2016, za žaloby o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, ktorých prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu. Uvedenú rozhodovaciu prax potvrdzujú aj ďalšie rozhodnutia vo veciach sp. zn. 7Cdo/268/2019, 4Obdo/56/2020, 4Obdo/71/2020, 4Cdo/26/2021, 9Cdo/7/2021. Uznesenie sp.zn. 7Cdo/268/2019 z 25. novembra 2020 bolo dokonca publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát (R 14/2021). Právny názor, podľa ktorého podľa novej právnej úpravy CSP nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov (právnej skutočnosti), ak to nevyplýva z osobitného predpisu, je prijímaný naprieč senátmi tak občianskoprávneho, ako aj obchodnoprávneho kolégia NS SR. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je v súlade s vyššie citovanou ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 02. 2024, sp. zn. 9Cdo/228/2022).

31. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ustanovenie § 137 písm. d) CSP pripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení

právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca, alebo niekto iný. Z opísaných dôvodov nová právna úprava Civilného sporového poriadku pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). Žalobca sa nemôže domáhať určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, nakoľko takáto žaloba z osobitného právneho predpisu nevyplýva. S poukazom na vyššie uvedené súd teda žalobu o neplatnosť kúpnej zmluvy zamietol.

32. Pokiaľ ide o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy tak zmyslom žaloby podľa ustanovenia § 42a Občianskeho zákonníka (odporovateľnej žaloby) je - uvažované z pohľadu žalujúceho veriteľa - dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že je voči nemu neúčinný dlžníkom urobený právny úkon. Rozhodnutie súdu, ktorým by bolo odporovateľnej žalobe vyhovené, predstavuje podklad na to, aby sa veriteľ mohol na základe titulu spôsobilého na výkon rozhodnutia (exekučného titulu), vydaného proti dlžníkovi, domáhať nariadenia výkonu rozhodnutia (exekúcie) postihnutím toho, čo odporovaným (právne neúčinným) právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a to nie proti dlžníkovi, ale voči osobe, v prospech ktorej bol právny úkon urobený. V prípade, že uspokojenie veriteľa z tohto majetku nie je dobre možné (napr. preto, že osobe, v prospech ktorej dlžník odporovaný právny úkon urobil, už takto nadobudnuté majetkové hodnoty nepatrí), môže sa veriteľ - namiesto určenia neúčinnosti právneho úkonu domáhať, aby mu ten, komu z odporovateľného právneho úkonu u dlžníka vznikol prospech, vydal takto získané plnenie. Odporovateľná žaloba je teda právnym prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v konaní o výkon rozhodnutia (v exekučnom konaní), a to postihnutím vecí alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, prípadne vymožením peňažnej náhrady zodpovedajúci prospechu získanému z odporovateľného právneho úkonu.

33. Vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu alebo pasívnej existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/205/2009)

34. Na odporovateľnú žalobu je aktívne vecne legitimovaný (§ 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka) veriteľ, ktorého pohľadávka voči dlžníkovi je vymáhateľná, ak dlžníkom právny úkon skracaie jej uspokojenie.

35. Pasívna vecná legitímácia na odporovateľnú žalobu je upravená v ustanovení § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo odporovať právnemu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

36. V danom prípade súd žalobu v neúčinnosti právneho úkonu voči žalovanej v 3/ rade zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie.

37. Odporovateľným je - ako ďalej vyplýva z ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka - taký právny úkon dlžníka, ktorý urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, ak musel byť tento úmysel druhej strane známy; bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere nesie veriteľ. Preukázanie úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak "druhou stranou" sú osoby dlžníkovi blízke; úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízky, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa vtedy (tj. v čase právneho úkonu) nemohli aj pri náležitej starostlivosti spoznať. O úmysle ukrátiť veriteľa sa jedná najmä vtedy, ak dlžník právnym úkonom chcel ukrátiť svojich veriteľov alebo ak vedel, že právnym úkonom môže ukrátiť svojich veriteľov, a pre prípad, že ich skutočne ukráti, s tým bol uzrozumený. Rozhodujúce tiež je, že odporovaný úkon (objektívne) ukracuje veriteľa dlžníka (a že je s tým dlžník aspoň oboznámený); prípadný motív, pohnútky dlžníka pre taký úkon alebo to, že týmto úkonom plní nejaký iný svoj záväzok, pritom nie sú rozhodné. Rovnako v prípade, že dlžník plní uzavretím zmluvy s treťou osobou svoj morálny alebo právny záväzok, môže uzavretím zmluvy sledovať úmysel ukrátiť svojich veriteľov (rozsudok Najvyššieho súdu z 26. 9.2006 sp. zn. 30 Cdo 653/2006).

38. K zákonným predpokladom pre úspešné odporovanie právneho úkonu patrí v zmysle ust. § 42a Občianskeho zákonníka splnenie nasledovných kumulatívnych hmotnoprávnych podmienok: 1. existencia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi, 2. právny úkon dlžníka ukracujúci uspokojenie tejto pohľadávky veriteľa, za predpokladu jeho platnosti, 3. trojročná lehota, v ktorej došlo zo strany dlžníka k napádanému právnomu úkonu, 4. úmysel ukrátiť veriteľa (cum animo fraudandi), ak tento musel byť druhej strane známy, ktorý sa však nevyžaduje pri právnom úkone, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v ich prospech, s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel krátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

39. „Vymáhateľná pohľadávka v zmysle ustanovenia § 42a odsek 1 Občianskeho zákonníka je pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať v základnom súdnom konaní.“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2022 sp. zn. 1VCdo/1/2022 publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR ako R 2/2022) V odôvodnení tohto rozhodnutia Najvyšší súd SR konštatoval názorový rozpor v otázke výkladu zákonného pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ a poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/102/99, ktoré položilo základ ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu jeho uverejnením v Zbierke stanovísk a súdnych rozhodnutí súdov SR (R 44/2001), a v ktorom bolo vyslovené, že zákonnému pojmu vymáhateľná pohľadávka zodpovedá taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní.

40. Existenciu vymáhateľnej pohľadávky mal súd za preukázanú listinným dôkazom - Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 13.10.2022, č.k. 16C/47/2017 – 303 právoplatným dňa 15.12.2022 a vykonateľným dňa 20.12.2022 a oznámením o stave exekúcie zo dňa 12.06.2023.

41. V konaní bolo ďalej preukázané, že žalovaná v 3/ ako predávajúca a žalovaní v 1/ a 2/ rade ako kupujúci uzatvorili dňa 19.11.2019 kúpnu zmluvu č. 2/19/S, na základe ktorej žalovaní v 1/ a 2/ rade nadobudli do bezpodielového spoluvlastníctva stavbu kravína za kúpnu cenu 30.000,- eur. Vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Prešov, katastrálny odbor, pod č. V 982/2020 dňa 28.02.2020.

42. V konaní bola splnená aj tretia podmienka, keďže 3 – ročná lehota začína plynúť nasledujúceho dňa od nadobudnutia účinkov právneho úkonu – t.j. od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, v tomto prípade od 01.03.2020. Žaloba bola voči žalovaným v 1/ a 2/ rade podaná v 3 ročnej lehote.

43. V konaní sa však žalobcovi nepodarilo preukázať, že by jeho dlžník (žalovaná 3/ rade) konal pri uzavretí zmluvy so žalovanými v 1/ a 2/ rade s úmyslom ukrátiť svojho veriteľa ako aj vedomosť žalovaných v 1/ a 2/ rade o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa, hoci v tomto smere spočívalo bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno práve na ňom. V danom prípade neboli naplnené hmotnoprávne predpoklady úspešnosti odporovacej žaloby v zmysle § 42a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

44. Úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa ako psychický vzťah dlžníka k svojmu konaniu musí existovať v čase uskutočnenia právneho úkonu, t.j. v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy dňa 19.11.2019 .

45. Žalobca v konaní tvrdil existenciu takého úmyslu, žalovaní popierali úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa. V prvom rade je potrebné k tejto podmienke uviesť, že úmysel ukrátiť veriteľa je subjektívnym psychickým stavom konkrétnej osoby. Dokazovanie na preukázanie takéhto úmyslu je preto možné smerovať výlučne k zisteniu objektívnych skutočností, za ktorých bol prevod realizovaný a z týchto zisťovať, či tu takýto úmysel bol alebo nie.

46. Z rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 13.10.2022, č.k. 16C/47/2017 – 303 vyplýva, že žalovaná v 3/ rade nebola od začiatku stranou v konaní. Podaním zo dňa 08.11.2019 žalobca navrhol jej vstup do konania. Súd uznesením zo dňa 10.12.2019 pripustil vstup žalovanej v 3/ rade do konania. K uzatvoreniu kúpnej zmluvy došlo dňa 19.11.2019, t.j. pred rozhodnutím súdu o jej pristúpení do konania. V konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, aby žalovaná v 3/ rade mala vedomosť o prebiehajúcom konaní 16C/47/2017 a že bol podaný návrh na jej vstup konania. Naopak v písomnom výsluchu v konaní 7C/22/2023 uviedla, že v čase uzavretia zmluvy nemala vedomosť o nároku vlastníkov pozemkov a v tom čase si ani žiadne nároky na súde neuplatňovali. Uvedené teda vylučuje, aby žalovaná v 3/ rade

pri uzatváraní kúpnej zmluvy mala úmysel ukrátiť veriteľa, keď nemohla mať vedomosť o pohľadávke žalobcu.

47. Existenciu subjektívneho úmyslu žalovaných ukrátiť veriteľa žalobca odvodzoval od toho, že jednotlivé subjekty vlastniace stavby v časti areálu sa navzájom poznajú a komunikovali, resp. komunikujú stav jednotlivých súdnych konaní a ich v právnych veciach zastupoval a zastupuje rovnaký právny zástupca. Súd sa s týmto názorom žalobcu nestotožňuje, keďže samotná skutočnosť sa vlastníci poznajú a že boli vedené konania neznamená, že všetci vedeli podrobne stav konaní a to, či boli uhradené alebo neuhradené vymáhané nároky. Pokiaľ ide o rovnakého právneho zástupcu tak tento je viazaný mlčanlivosťou, a preto sa súdu nejaví ako pravdepodobné, aby o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel pri zastupovaní, informoval žalovaných.

48. V danom prípade teda súd konštatuje neunesenie dôkazného bremena v preukázaní úmyslu žalovanej v 3/ rade ukrátiť veriteľa a taktiež vedomosť žalovaných v 1/ a 2/ rade o tomto úmysle.

49. Súd ďalej uvádza, že dlžníkov právne úkony ukracujú uspokojenie pohľadávky veriteľa vtedy, ak vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak v dôsledku nich zmenšenie majetku má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, hoci - nebyť týchto úkonov - by sa z majetku dlžníka aspoň sčasti uspokojil (rozsudok Najvyššieho súdu z 22. 1. 2002 sp. zn. 21 Cdo 549/2001, zverejnený pod č. 64 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, roč. 2002). K ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa teda nemôže dôjsť, ak sa síce zmenší majetok dlžníka, ale ak vlastní dlžník napriek odporovanému právnemu úkonu ďalší taký majetok, ktorý sám o sebe postačuje na to, aby sa z neho veriteľ uspokojil. Z vykonaného dokazovania, aj z vyjadrenia samotnej žalovanej v 3/ rade vyplynulo, že nevlastní žiaden iný majetok, z ktorého by mohla byť uspokojená pohľadávka žalobcu.

50. V prípade, že dlžníkov právny úkon nemal za následok zmenšenie jeho majetku, pretože za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty dostal ich obvyklú cenu alebo mu bola inak poskytnutá primeraná (rovnocenná) náhrada, nemôže preto dôjsť k skráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky; aj keď má dlhy, nenastalo v dôsledku tzv. ekvivalentného právneho úkonu ku zmenšeniu dlžníkovho majetku a na uspokojenie veriteľovej pohľadávky môže slúžiť dlžníkov majetok - aj keď zmenil podobu svojich aktív - v rovnakej hodnote (cene), ako keby k týmto právnym úkonom nedošlo. Rozhodným okamihom pre posúdenie ekvivalentnosti prevodu dlžníkových vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt je jeho účinnosť.

51. V konaní bolo preukázané, že k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti došlo kúpnu zmluvou. O tzv. ekvivalentný právny úkon dlžníka ide len vtedy, ak za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty sa dlžníkovi skutočne (reálne) dostala ich obvyklá cena alebo iná skutočne primeraná (rovnocenná) náhrada. Ak dostal dlžník za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty od nadobúdateľa skutočne (reálne) ich obvyklú cenu, alebo mu bola inak poskytnutá primeraná (rovnocenná) náhrada, nejde o ukracujúci právny úkon v zmysle ustanovenia §42a OZ (rozsudok Najvyššieho súdu z 12. 6. 2008 sp. zn. 21 Cdo 4333/2007, uverejnený pod č. 30 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, rok 2009).

52. Kúpna zmluva je ekvivalentný právny úkon, z ktorého v zmysle § 588 Občianskeho zákonníka vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu. V kúpnej zmluve bola dohodnutá kúpna cena 30.000,- eur. V konaní nebolo preukázané, ale ani tvrdené, že sa nejedná o obvyklú cenu za nehnuteľnosť. Ako vyplýva zo samotnej kúpnej zmluvy, ale aj z tvrdení žalovaných, kúpna cena bola uhradená v hotovosti pri podpise zmluvy (bod II/2 zmluvy). Účastníci zmluvy potvrdili zaplatenie podpisom zmluvy, v ktorej prehlásili, že k zaplateniu kúpnej ceny došlo. Súd je teda toho názoru, že za nehnuteľnosť bola žalovanej v 3/ rade poskytnutá primeraná náhrada a teda aj z tohto dôvodu nejde o ukracujúci právny úkon.

53. Vzhľadom na vyššie uvedené a po vykonanom dokazovaní a právnom posúdení súd dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, keď žalobca nepreukázal splnenie všetkých predpokladov pre úspešnú odporovateľnosť právnych úkonov a preto žalobu zamietol.

54. Súd zamietol návrh na výsluch žalovanej v 3/ rade, keďže takýto výsluch považoval za nehospodárny a to s aj s poukazom na to, že žalovaná v 3/ rade písomne vypovedala v konaní 7C/22/2023, pričom sa jedná občianku Ukrajiny, ktorá sa tam aj zdržuje a jej dostavenie sa na pojednávanie je preto mimoriadne sťažené.

55. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaní boli v konaní úspešní v celom rozsahu, a preto súd priznal žalovaným náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške trov konania bude po právoplatnosti rozhodnutia rozhodnuté samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).